

第二部

以賽亞書卷對聖經研究的貢獻 -
以賽亞十九章十八節的個案研究

1QIsa^a col. XV

第15欄

אָפַא הַקְמָן וַיַּדְרֹתָא לֵך וַיַּדְעַו מֵה יְעַזְזָה עַל מִצְרָים יְנַאֲלוּ
שְׁרֵי צָלָן נְשָׂא שְׁרֵי נְפָעָה אֶת מִצְרָים פָּתַח סְכִינָה¹⁴ יְזָה
פָּסַק בְּקִרְבָּה רָוח שְׁעִירִים וְתַחַש אֶת מִצְרָים כִּכְלָם מְשֻׁשָׂה כְּחַעַת
דְּבָרָה נְבָא¹⁵ נְבָא יְבָרֵך לְמִגְרָבָה מְשֻׁבֵּב נְאָבָה וְשָׁבֵב בְּאָמָּה יְבָרֵך

כְּפָה וְאַמְּפָן¹⁶ בְּיָמָיו הָא יְהָה מִצְרָים כְּנָשִׁים וְחוֹרְבוֹ וְפָחָזוּ
כְּפָי תְּמָמָה דַיְהָה צְבָאות אֲשֶׁר הוּא מִנְפָקָדוּ עַלְלה¹⁷ יְהָה
אַרְמָת¹⁸ יְהָה זְהָה לְמִצְרָים לְהִזְחָה כִּלְאָשֶׁר יַזְכִּיר אָתָה אֱלֹהִים
יְפָחָד¹⁹ יְהָה זְהָה עַצְמָתָה אֲשֶׁר הוּא יַעֲלֵץ פָּלֵץ

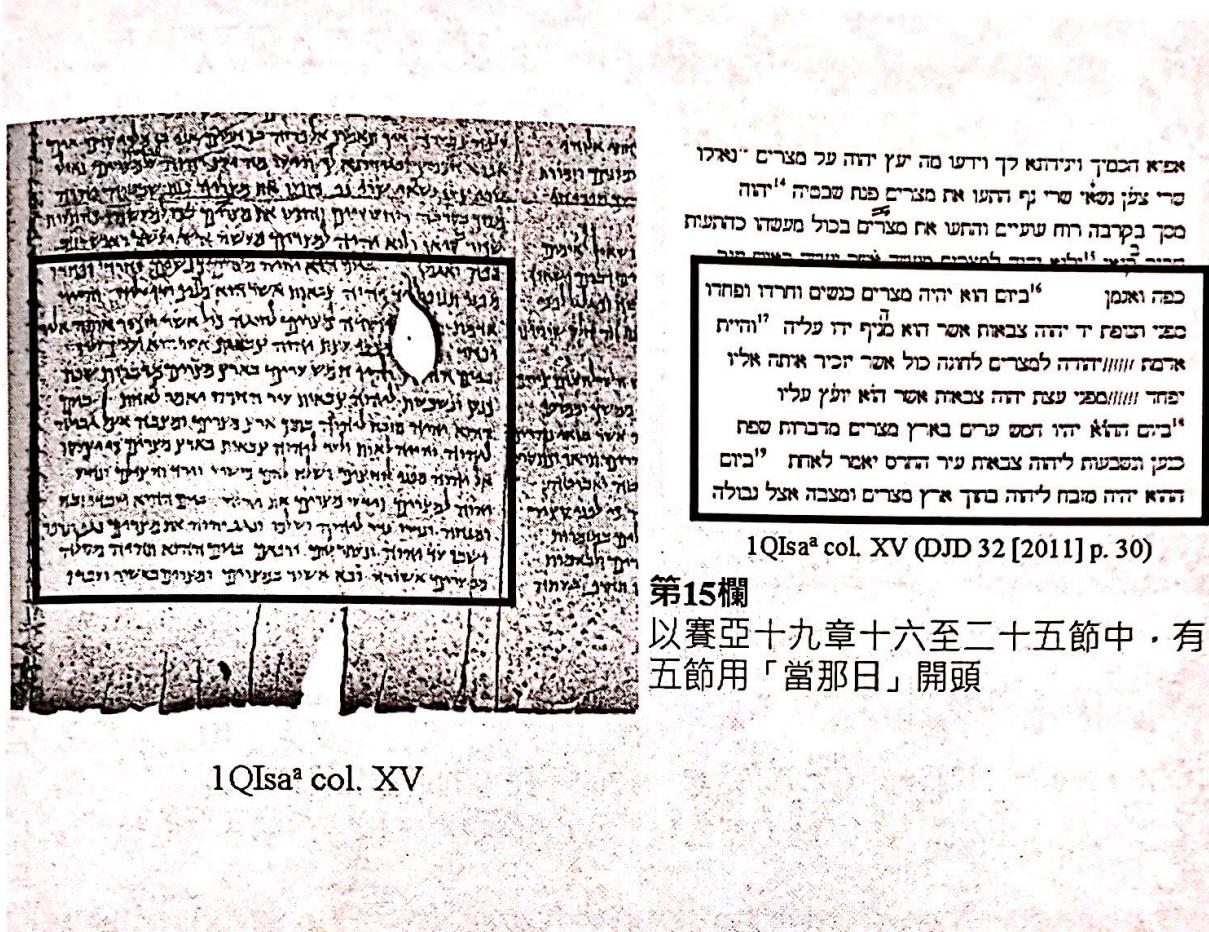
¹⁴ בְּיָמָיו הָזָה זְהָה תִּשְׁמַש עַרְם בְּאָרֶץ מִצְרָים מְרֻבָּהָה כְּפָתַח
כְּפָתַח תְּשִׁבְעָת לְהָהָרָה צְבָאות עִיר הַתְּרָס יָמָר לְאָתָה¹⁵ בְּיָמָיו
דְּבָרָה זְהָה מְבָחָה לְיְהָה בְּתַחַן אַרְצָה מִצְרָים וְסִכְבָּה אֶצְלָנְבָלָה

1QIsa^a col. XV (DJD 32 [2011] p. 30)

以賽亞書十九章16 ~ 25節

19:16 當那日，埃及人必像婦人一樣；他們必因萬軍之耶和華在埃及以上所掄的手，戰兢懼怕。17 猶大地必使埃及驚恐；向誰題起猶大地，誰就懼怕；這是因萬軍之耶和華向埃及所定的旨意。18 當那日，埃及地必有五城的人說迦南的方言，又指著萬軍之耶和華起誓；有一城必稱為太陽城。19 當那日，在埃及地中心必有為耶和華築的一座壇；靠近埃及的邊界，必有為耶和華立的一根柱；20 這要在埃及地為萬軍之耶和華作記號和見證；埃及人因為受人欺壓哀求耶和華，祂就給他們差遣一位救主和大能者；這一位必拯救他們。21 耶和華必被埃及人所認識，在那日埃及人必認識耶和華；他們要用祭物和供物敬拜祂，並向耶和華許願還願。22 耶和華必擊打埃及，又擊打又醫治；埃及人就歸向耶和華，祂必應允他們的祈求，醫治他們。23 當那日，必有從埃及通往亞述的大道，亞述人要進入埃及，埃及人也要進入亞述；埃及人要與亞述人一同敬拜耶和華。24 當那日，以色列必與埃及、亞述相聯，三國一同在地上成為祝福；25 萬軍之耶和華必賜福給他們，說，埃及我的百姓，亞述我手的工作，以色列我的產業，都有福了。

(英文的內容取自P. Flint及E. Ulrich，死海古卷聖經，已知最古老的聖經之初次英譯)

1QIsa^a col. XV

אָזֶן הַמִּסְנֵךְ וַיַּהֲיוּ כָּךְ וַיֹּדַע שֶׁה עַצְמָה עַל מִצְרַיִם "נָאכֶל
בְּשֶׁ גָּמְנָה נְפָאָר שְׂרֵי נַעֲמָה אֶת מִצְרַיִם פָּנֵחַ מִבְּחָתָה"¹⁴ זֶה
מִקְּרָבָה רָחַת שְׁעִירִים וְהַחַש אֶת מִצְרַיִם בְּכָל מַעֲשָׂה כְּדוּרָשָׂה
זֶה...² יְהִי לְהָדָה לְשָׁוֹרְתָה מִשְׁמָרָה זֶה בְּזֶה רָאשָׁתָה בְּזֶה

כְּבָה וְאַגְּמָן¹⁵ בָּזֶם הוּא יְהָה מִצְרַיִם כְּשֶׁמְתַבְּדֵד וְפָהָר
כְּבָי תִּמְמָן דִּי זֶה צְבָאתָ אֶסְר דָּוָמִיךְ זֶה עַלְלָה¹⁶ וְהִיא
אַיִלְמָה // זֶה זֶה לְמִצְרַיִם לְזֶה כָּל אֶסְר זִיכְרָה אַתָּה אֱלֹהִים
יְחִיד... סְמִיכִי שָׁתְּ זֶה צְבָאתָ אֶסְר דָּזָא זִילָן מַלְאָה
בָּזֶם הַלְּאָהָדָה שָׁתְּ בָאָזְן מִצְרַיִם מִדְרָבָה שָׁתְּ
בְּקַן תְּסֻבָּתָה לְיְהָה צְבָאתָ עִיר הַדָּס יָאָר לְאַחַת¹⁷ בָּזֶם
זֶה זֶה מִבְּחָתָה בָּזֶם אַיְלָן מִצְרַיִם וְנִצְבָּה אַלְבָלָה

¹⁴QIsa^a col. XV (DJD 32 [2011] p. 30)

第15欄

以賽亞十九章十六至二十五節中，有五節用「當那日」開頭

16 On that day the Egyptians will be like women; they will tremble and be afraid at the uplifted hand of the Lord of hosts when he brandishes his hand against her. 17 The land of Judah will become a terror to the Egyptians; everyone to whom Judah is mentioned will be afraid, because of the plan that the hand of the Lord of hosts is planning against them. 18 On that day there will be five cities in the land of Egypt that speak the language of Canaan and swear allegiance to the Lord of hosts. One of these will be called City of the Sun. 19 On that day will there be an altar to the Lord in the heart of the land of Egypt, and a pillar to the Lord at its border. 20 It will be a sign and a witness to the Lords of hosts in the land of Egypt; for when they cry to the Lord because of their oppressors he will send them a savior and he will go down and will rescue them. 21 So the Lord will make himself known to Egypt, and the Egyptians will acknowledge the Lord on that day. They will even worship with sacrifices and burnt offerings; they will make vows to the Lord and will carry them out. 22. The Lord will strike Egypt, striking but healing. Then they will return to the Lord, and he will respond to them and will heal them.

23 On that day will there be a highway from Egypt to Assyria. The Assyrians will come to Egypt and the Egyptians to Assyria, and they will worship with the Assyrians. 24 On that day Israel will be the third, along with Egypt and Assyria, a blessing in the midst of the earth, 25 whom the Lord of hosts has blessed, saying, Blessed be Egypt my people, and Assyria the work of my hands, and Israel my heritage. (Isaiah 19, 16-25 [N. Abegg, Jr., P. Flint, and E. Ulrich, *The Dead Sea Scrolls Bible. The Oldest Known Bible Translated for the First Time in English*, New York, HarperSanFrancisco, first edition,

1QIsa^a col. XV

עיר החרס

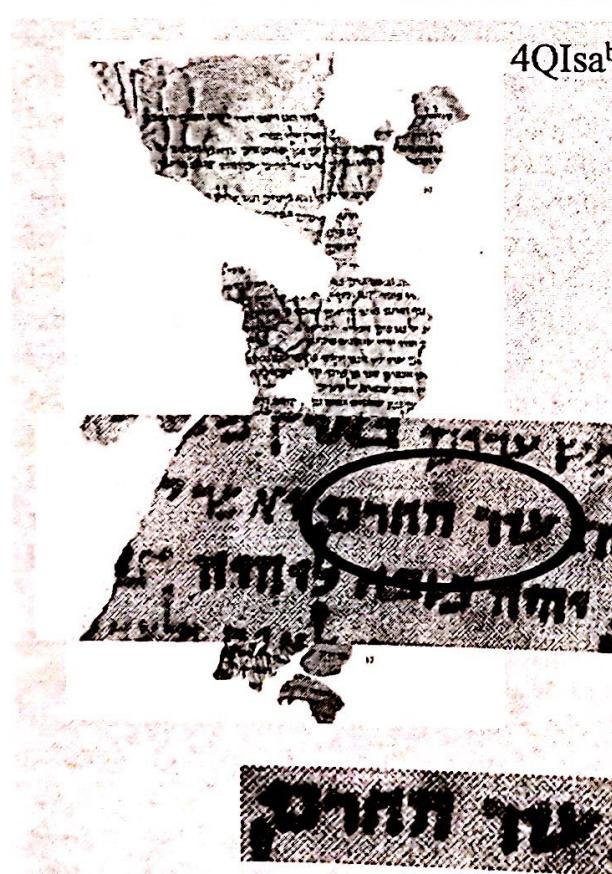
19:18 當那日，埃及地必有五城的人說迦南的方言，又指著萬軍之耶和華起誓；有一城必稱為太陽城。

¹⁴ זיהו על מצרים נאלכו מצרים פח מכבה ¹⁵ זיהו מצרים נאלכו מצרים פח מכבה רוח עלייתם הוציא אן מצרם בכל מעמדו כהערות בראות מורה ¹⁶ זיהו על מצרים נאלכו מצרים פח מכבה רוח עלייתם הוציא אן מצרם בכל מעמדו כהערות בראות מורה

1QIsa^a col. XV (DJD 32 [2011] p. 30)

以賽亞十九16~25

- 五次開頭用了同樣的『當那日』
 - 這種說法是用指遙遠的將來
 - 有些說起來像是這個事件之後的預言
(*vaticinum post eventum*)
 - 這五次都把埃及及猶大 (即以色列民和神的子民) 的命運相連
 - 這五次都顯露一種與埃及和好的精神

[אליו יפה] מפי תנופת יד יהוה צבאות]
[ההוא יהוא המש ערים בארץ מצרים]
[לייהו [צְבָאוֹת] עיר הורס אמר לאחוה
[ו' בזים]ההוא יהוה מובה ליהוה צבאות
[אצל בְּנֵה ליהוה]הזה לאאת ולעד ללי
[אל צאנו]מפני לחצים וישלח לדם מטהריע
[למצרים וידש]פְּצִים את יהוה בזים הולך
[לייהו]ו[אלט] זונף יהוט את]מצרייט
[vac] at [ונשר לדם ורְפַאֲת]
[ו' בזים ההוא תהוה]פְּסָלה מצרייט
[מ[צְרִים] את אשור]

Isaiah 19:18 (DJD 15 [1977] p. 29)

太陽城

הַיָּה אֶת־בְּנֵי־קָרְבָּן וְלִידָנָה כֹּךְ וַיֹּשֶׁב כֹּה יָמִין יְהוָה עַל־כָּתָרִים יְמִינָה
סִירִי נָגָן וְסִירִי כְּפִרְיָה קְרִבָּה אֶת־כָּתָרִים פָּמָס סִירִי
סִירִי בְּקָרְבָּן רְחוֹת עֲמִינָה דְּחַשְׁת אֶת־כָּתָרִים בְּכָל־מִגְדָּל צְדָקָתָה
סִירִי קְרִבָּן יְלִיאָה דְּהָה לְמִטְרָתָה מִסְתָּה אֶסְרֵת מִסְתָּה וְאֶת־חַבָּה
כְּהַ אַמְּנָה כְּבָשָׂת דְּיְהָה אַבְּנָתָה אֶת־יְהָה מִסְתָּה כְּסָם וְחַדְוָה וְחַדְוָה
סִירִי בְּצִימָת דְּיְהָה אַבְּנָתָה אֶת־יְהָה מִסְתָּה כֹּה עַלְיהָ יְהָה
אַדְמָת הַמִּזְרָחָה מִסְתָּה אֶת־יְהָה אֶת־יְהָה אֶת־יְהָה אֶת־יְהָה
יְמִינָה וְמִבְּנָה עַתְּה יְהָה צָבָא אֶת־יְהָה כֹּה דְּזַעַן פְּלִיאָה
בְּיָמָם וְבְּלַיְלָה יְהָה דְּמָשָׁךְ שְׂרִירָה שְׁמִינִיתָה בְּמִתְרָיוֹתָה
כְּנַעַן וְכְבָשָׂת לְיְהָה צָבָא אֶת־יְהָה אֶת־לְאָתָה יְהָה
הַזָּה יְהָה מִבְּנָה לְיְהָה בְּזַעַן כְּבָשָׂת יְהָה בְּזַעַן

In that day, there shall be several towns in the land of Egypt speaking the language of Canaan and swearing loyalty to the LORD of Hosts; one shall be called Town of Heres (Heb, עִיר הַהְרֵס) (馬索拉經文，猶太社本)

“Town of Heres” = 滅亡城

亞勒普抄本 (公元十世紀)
譯作滅亡城

Aleppo Codex, X Cent.

4QIsab^b

City of the Sun

1QIsaa^a

4QIsab^b

City of Destruction

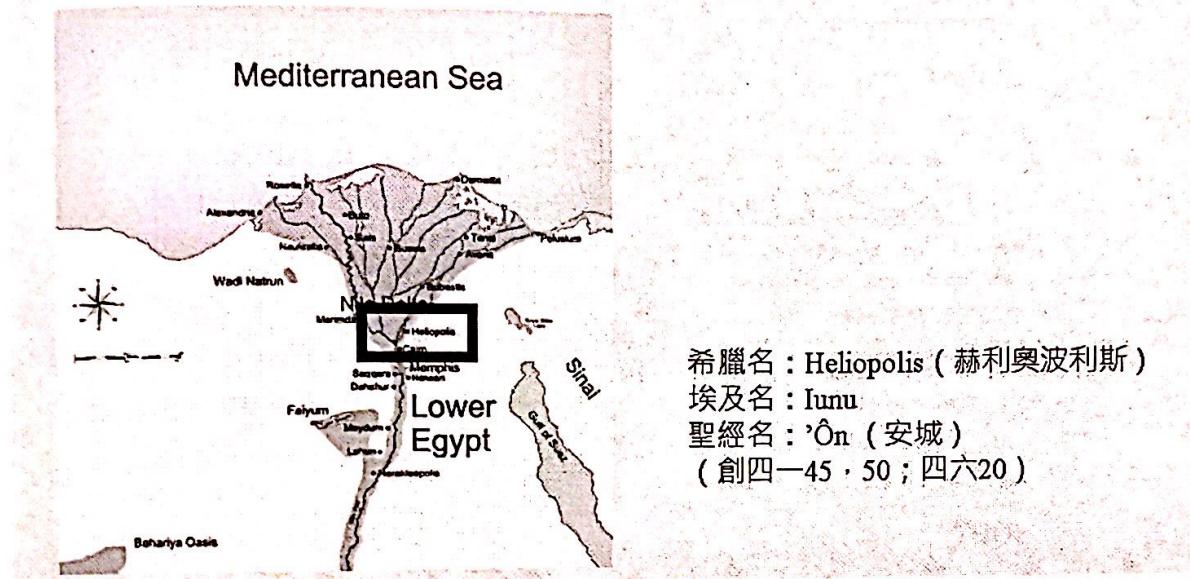

Aleppo Codex

十九章十八節的結尾相當複雜，卻引人入勝。原來似乎是如同在1QIsaa 的讀法（同樣也出現在 4QIsab ，一些馬所拉書卷，以及拉丁通俗譯本之類的翻譯）：太陽城，最有可能的就是埃及的赫利奧波利斯（Heliopolis）（參耶四三13）。然而馬所拉經文卻讀作『滅亡城』。由於『太陽』和『滅亡』在希伯來文非常相似，只有一個字母不同，很可能二者其中之一就是寫錯了。但還有一個更可能的解釋：『滅亡』是刻意在『太陽』這字上作文章，要詆毀赫利奧波利斯，也就是埃及最重要的城市之一，更與敬拜太陽有關。（死海古卷聖經，已知最古老的聖經之初次英譯）

當那日，埃及地必有五城的人說迦南的方言，又指著萬軍之耶和華起誓；有一城必稱為太陽城。（賽十九18）

他必打碎埃及地太陽殿（伯示麥）的柱像；用火焚燒埃及諸神的廟宇。（耶四三13）

希臘名：Heliopolis (赫利奧波利斯)
埃及名：Iunu
聖經名：'Ôn (安城)
(創四一45, 50 ; 四六20)

當那日，埃及地必有五城的人說迦南的方言，又指著萬軍之耶和華起誓；有一城必稱為太陽城。（賽十九18）

“City of the Sun”，敘馬庫斯，通俗拉丁文譯本

in die illa erunt quinque civitates in terra Aegypti loquentes lingua Chanaan et iurantes per Dominum exercituum civitas Solis vocabitur una (耶羅米 · 通俗拉丁文譯本)

In that day there shall be five cities in Egypt speaking the language of Chanaan, and swearing by the name of the Lord of hosts; one city shall be called the city of Asedec (Πόλις ασεδεκ). (七十士希臘文譯本)

大祭司歐尼亞斯 (Onias) 的兒子，與父同名，逃到了被稱作非羅米特的托勒密 (Ptolemy) 王那裏，現今住在亞歷山大城，就如我們所提過的。當這個歐尼亞斯看見猶大人為馬其頓人和他們的王所壓迫時，他為了留名萬古，決意到托勒密王和克利奧帕特拉 (Cleopatra) 皇后那裏，要求離開，讓他在埃及建造一座神殿，如同在耶路撒冷的殿，並從他們中間指派利未人和祭司。他想要這樣作最主要的原因，是因為他倚賴活在六百年前的先知以賽亞，預告在埃及將有一座聖殿為全能之神建造，並且是由一個猶太人蓋的。歐尼西斯對這個預測非常興奮，就寫了以下的書信給托勒密和克利奧帕特拉：『靠著神的幫助，在柯里敘利亞以及腓尼基的戰爭中為你立下諸多汗馬功勞後，我與猶太人一同來到里昂托波利斯（即赫利奧波利斯），還有你國家的其他地方，發現你的百姓絕大部分的神殿都不合宜，就這點來說，他們彼此不懷好意；這事就發生在埃及人當中，他們為許多的神殿和敬拜神的事意見不同，爭論不休。現在我發現一座城堡，是從戴安娜的國家得名；這個地方富有不同的材料以及神聖的動物。因此，我請求你讓我離開，潔淨這個聖所（那是不屬任何人的頽傾之地），好照著耶路撒冷那裏的模樣，以同樣的尺寸，為全能之神在那裏建殿。這對你自己、你的妻子、兒女都有助益，使那些住在埃及的猶太人有一個他們可以同來，彼此和諧聚會的地方，他們也就會甘願為你效力；因為先知以賽亞預言「在埃及地中必有為耶和華築的一座壇」（賽十九19），他也預言了關於那地許多這樣的事情。』（弗拉維奧·約瑟夫斯·猶太古史）

BUT then the son of Onias the high priest, who was of the same name with his father, and who fled to king Ptolemy, who was called Philometor, lived now at Alexandria, as we have said already. When this Onias saw that Judea was oppressed by the Macedonians and their kings, out of a desire to purchase to himself a memorial and eternal fame he resolved to send to king Ptolemy and queen Cleopatra, to ask leave of them that he might build a temple in Egypt like to that at Jerusalem, and might ordain Levites and priests out of their own stock. The chief reason why he was desirous so to do, was, that he relied upon the prophet Isaiah, who lived above six hundred years before, and foretold that there certainly was to be a temple built to Almighty God in Egypt by a man that was a Jew. Onias was elevated with this prediction, and wrote the following epistle to Ptolemy and Cleopatra: "Having done many and great things for you in the affairs of the war, by the assistance of God, and that in Celestria and Phoenicia, I came at length with the Jews to Leontopolis, and to other places of your nation, where I found that the greatest part of your people had temples in an improper manner, and that on this account they bare ill-will one against another, which happens to the Egyptians by reason of the multitude of their temples, and the difference of opinions about Divine worship. Now I found a very fit place in a castle that hath its name from the country Diana; this place is full of materials of several sorts, and replenished with sacred animals; I desire therefore that you will grant me leave to purge this holy place, which belongs to no master, and is fallen down, and to build there a temple to Almighty God, after the pattern of that in Jerusalem, and of the same dimensions, that may be for the benefit of thyself, and thy wife and children, that those Jews which dwell in Egypt may have a place whither they may come and meet together in mutual harmony one with another, and be subservient to thy advantages; for the prophet Isaiah foretold that "there should be an altar in Egypt to the Lord God" [Is 19, 19]; and many other such things did he prophesy relating to that place." (Josephus, *Jewish Antiquities* XIII, 62-68 [W. Whiston, *The Works of Flavius Josephus*, 1737])

當那日，在埃及地中必有為耶和華築的一座壇；靠近埃及的邊界，必有為耶和華立的一根柱。（賽十九19）

On that day there will be five cities in the land of Egypt that speak the language of Canaan and swear allegiance to the Lord of hosts. One of these will be called City of the Sun. (1QIsa^a)

In that day there shall be five cities in Egypt speaking the language of Chanaan, and swearing by the name of the Lord of hosts; one city shall be called the city of Asedec (Πόλις ασεδεκ). (Isa 19, 18 [LXX])

“The City of the Sun” 太陽城 = “The City of Asedec” → 公義城

我也必恢復你的審判官，像起初一樣，恢復你的謀士，像起先一般。然後，你必稱為公義之城，忠信之邑。（以賽亞一26）

太陽城 = the city of Asedec (七十士希臘文譯本) = 公義城 (耶路撒冷)

里昂托波利斯 = 真正的殿
七十士譯本讀法：辯護版

「這個不尋常的文本分歧，明顯反映出文本的讀者及研究者，對於是否承認赫利奧波利斯之猶太聖殿的正當性的不同觀點，七十士譯本代表支持這殿者的看法。」

(G. Bohak, s.v. "Heliopolis," in: J. J. Collins and D. C. Harlow, *The Eerdmans Dictionary of Early Judaism*, Grand Rapids, MI/Cambridge, U.K., 722)

當那日，埃及地必有五城的人說迦南的方言，又指著萬軍之耶和華起誓；有一城必稱為太陽城（死海古卷）

In that day, there shall be several towns in the land of Egypt speaking the language of canaan and swearing loyalty to the LORD of Hosts; one shall be called Town of Heres滅亡城 (馬索拉經文·猶太社本)

太陽城 / 里昂托波利斯神殿 = “Town of Heres” / 滅亡城

結30:13 主耶和華如此說，我必毀滅偶像，從挪弗除滅神像；必不再有首領從埃及地興起。我要使懼怕臨到埃及地。... 16見仇敵。17 安和比伯實的少年人必倒在刀下；這些城的人必被擄去。

當那日，埃及地必有五城的人說迦南的方言，又指著萬軍之耶和華起誓；有一城必稱為太陽城（死海古卷）

In that day, there shall be several towns in the land of Egypt speaking the language of Canaan and swearing loyalty to the LORD of Hosts; one shall be called Town of Heres 滅亡城（馬索拉經文·猶太社本）

太陽城 / 里昂托波利斯神殿 = “Town of Heres” / 滅亡城

里昂托波利斯 = 滅亡城
馬索拉經文讀法：論戰版

結30:13 主耶和華如此說，我必毀滅偶像，從挪弗除滅神像；必不再有首領從埃及地興起。我要使懼怕臨到埃及地。... 16 我必使火在埃及著起；訓必痛苦翻絞；挪必被攻破；挪弗每日都見仇敵。 17 安和比伯實的少年人必倒在刀下；這些城的人必被擄去。

安（希伯來文·邪惡）：別處稱為安城（參創四一45），就是赫利奧波利斯（七十士希臘文譯本）

里昂托波利斯 = 滅亡城 → 馬索拉經文的版本是從哪裡產生的？

盧帕斯·亞歷山卓的首長，接到了該撒的信，來到殿內，帶走了裏面一些為著殿的捐獻，就把殿關閉了。不久以後盧帕斯死去，保利奈接續了他。這人看到捐獻，一點也不留下，且嚴厲的威脅祭司要全部交出來；他也不允許任何人在那裏敬拜神，甚至不讓人靠近整個聖處；反而當他關閉大門時，他使這殿完全無法進入，到一個地步，再也沒有人到那裏拜神的腳蹤了。從建成這殿，直到這殿被關閉，為時343年。（約瑟夫斯·戰爭）[W. Whiston, *The Works of Flavius Josephus*, 1737]

在埃及將有一偉大的聖殿。
有一班為神所塑造的百姓，將帶祭牲前來
對他們來說，永不衰敗之神將要居住其中
但當衣索比亞人離開特來巴利那些沒有羞恥的部落
即將前來埃及墾地
他們會走上邪惡路徑，使後來所有的事都發生。
因他們要毀壞埃及地的偉大聖殿。（西比拉神諭·第五卷）

專特化更大一面的問題，影響到所有包涵的原則。像是昆蘭、七十士譯本研究的學者，相對來說會關注摩西五經、詩篇或申言者書之發展的人不多；反之亦然。但就單純是研究聖經本身的專家，比如說摩西五經的專家，也少有能掌握詩篇、以賽亞或列王紀的文獻或發展的。這雖然某種程度上可說無可避免，第二聖殿時期的寫作活動，標出了同時考慮各種文本的必要性。文獻經由不同寫作過程而成，並不是與世隔絕自行發展成今天的狀態的。我們不是面對僅僅是外在選擇、編纂的一些似乎分開、不相關的文件。反而在發展的過程中，這些文件匯集在一起，開始被視為共同存在的一部分，與整體彼此相關；這種觀念總是影響到寫作本身。到這最後的階段，傳統之流匯流一起。經學家、著者和編輯三者需要負責的是一個龐大的訓詁計畫，要使文本合成、協調且合併。這些圖像的面貌，無法用單一以色列文學的傳統得知。在這樣的情況下，若以任何排他的方式聚焦於一本書、一個類別或一個子集上，都可能產生整個大圖像的失真。昆蘭研究以及聖經研究，摩西五經和先知學派，七十士譯本研究和猶太研究 - 這一切，必須跨越現存的管制規則，才有可能有正確的評估。（A. Teete, 「希伯來聖經以及 / 作為第二聖殿時期文學」，死海發現）

死海古卷之數位化與保存

The Preservation and Digitization of the Dead Sea Scrolls

Pnina Shor*

摘要

1947 年，也就是近六十七年前，在猶太沙漠中發現了死海古卷，被公認是近代考古最偉大的發現之一。這些古卷是在西元前 250 到西元 68 年之間寫作或抄寫而成，是現存舊約最古老的書寫紀錄，包含了以斯帖記之外舊約聖經每一卷書最早的版本。這個『古代圖書館』使我們能一窺猶太教和基督教二者的關鍵時期。多虧這些卓越的文本，大大增進了我們對猶太教和早期基督教之起源的認識。

自發現以來，死海古卷的保護、保存和存檔便是學者和管理者的關切。這些脆弱的古卷已經存放在猶太沙漠的洞穴中超過兩千年，取出古卷就使確保這些古卷能保存這麼長久的穩定環境受到破壞。自發現以來，這些古卷飽受時間摧殘，也歷經處理不當及失誤。1991 年，以色列文物管理局（Israel Antiquities Authority），接受羊皮紙及莎草紙之手稿保存的權威專家建言，為著死海古卷的保存，建立了一個專門的保存研究室。由於這些古卷極度脆弱，也由於要跟上不斷進步的保存方法，古卷的保護與保存自此成為一個不間斷的任務。

目前以色列文物管理局正與國際專家合作，重新評估現在使用的保存技術，並決定一些未解決之問題該如何處置。死海古卷數位化的計畫，是由以色列文物管理局所發起，為要保存古卷，傳給將來的世代，且使全世界的民眾、學者有更便利的管道接觸這些古卷。本計畫包括古卷保存狀態之監控系統的開發，補充分析，以及產生最高品質的彩色圖像和先進的近紅外線圖像。里昂·李維死海古卷數位圖書館（Leon Levy Dead Sea Scrolls Digital Library）在 2012 年 12 月正式上線，此網站的發展仍持續進行，至終以色列文物管理局希望不只是數位化的古卷圖像，古卷之文字、翻譯、評註和參考書目等內容，都能放在網路上，讓所有人都能免費使用。

塔庫姆對賽十九18的評註：『Beth Shemesh之城，註定要滅亡。』

(קרתָה דבֵית שְׁמֶשׁ דַעֲתִיא לְמַחְרֵב)

有一城必稱為Heres城。（賽十九18）Heres城是甚麼意思？ - R. Joseph用亞蘭文說到：『Beth Shemesh（太陽）之城，註定要滅亡』是一種解釋。但我們怎麼知道Heres表徵太陽？因為經上寫著，『祂吩咐日頭（Heres），日頭就不升起。』（約伯記九7。）（巴比倫塔木德，Menahot）

塔庫姆版本讀法：協調版

『Beth Shemesh之城，註定滅亡』

Beth Shemesh之城 => 死海古卷、敘馬庫斯等版本中的太陽城

註定滅亡 => 馬索拉經文及敘利亞通俗譯本中的滅亡城

結論

- 昆蘭以賽亞書卷的『太陽城』這辭指明古代原版。
- 古代原版因著猶太人歷史的現實，在第二聖殿後期，歐尼亞斯之殿的時候，有了改變。七十士譯本的讀法，給我們看見一種為里昂托波利斯之殿辯護的態度。相反地，馬所拉版本透露一種對同一個神殿論戰的態度，反映了第一世紀末這殿的毀滅。
- 亞蘭的塔庫姆以及巴比倫塔木德則是一種協調的方式，綜合兩種版本。